

זמנים

סקירה ותמצית של הלכות ווסתות, הלכה למעשה,
כולל לוח מיוחד לרישום תאריכי הפרישה.

מהדורת "שאר פוסקים"

ע"פ פסקי גדולי ישראל שבדורינו

ומתאים גם לנוהגים ע"פ מרן השלחן ערוך

אפשר להשיג קונטרס זה

בשלימותו כולל לוחות לרישום תאריכים

אצל המחבר בעלות ההוצאה בלבד

הרב ירוחם פישל הלוי ג'ייקובס

RabbiJacobs@FamilyPurity.com

www.FamilyPurity.com

וסתות - הסבר המושג

בזמן המחזור החודשי¹, כידוע, נאסרים מן התורה יחסי-אישות. בנוסף לכך נאסר גם מגוון רב של יחסים המקרבים באופן רגשי את בני הזוג², כגון: נגיעה, הושטה, שכיבה במיטה אחת, ישיבה על ספסל אחד וכדומה. יש מהם שאסורים מן התורה ויש האסורים מדרבנן, כמבואר באריכות בספרים העוסקים בנושאים אלו. חובה על כל א' להתעדכן בפרטי דינים אלו.

בהתבסס על הפסוק "והזרתם את בני ישראל מטומאתם" (ויקרא ט"ו ל"א), הנהיגו חכמינו³ ז"ל חיוב פרישה בזמנים שבהם צפוי להגיע המחזור, וזאת כדי למנוע קיום יחסים בזמן הופעתו. זמנים אלו נקבעים אך ורק על פי חז"ל, ואינם נתונים לשיקול דעתנו.

השיטה

רושמים מידוי חודש את תאריך תחילת המחזור. למעשה, רבים מגדולי הפוסקים⁴ מחייבים דווקא רישום בכתב, וכך המנהג היום.

שלושה תאריכים להשש מחזור

קיימים גורמים שונים, שלדעת חכמי התלמוד, נודעת להם השפעה על זמן תחילת המחזור ומחייבים בחיובי פרישה. אנו בחרנו להתמקד בדיני ה"וסתות שאינם קבועים" ששכיחותם רבה יותר כיום. הילכך נתיחס להלן לשלושת הגורמים, שלדעת חז"ל אמורה האשה לחשוש להם אם וסתה אינו קבוע.

כאשר ישנה סדירות מסוימת בתאריכי הוסתות עשויה התופעה להצביע על "וסת קבוע" - עובדה שנודעת לה משמעות הלכתית מיוחדת. לכן חשוב לדעת שאם מבחינה בסדירות כל שהיא, יש לשאול רב, המתמצא בדינים אלו, כיצד לנהוג. עיין בסוף החוברת - "קביעות ווסת".

פירוט התאריכים

1) מחזור של שלושים יום

אמרו חז"ל⁵ שאצל רוב הנשים עשוי המחזור להופיע בהפרשים של שלושים יום מראייה לראייה. יום זה נקרא **עונה בינונית**⁷, וי"א שעונה בינונית היא היום השלושים ואחד⁸. בעונה בינונית פורשים יממה שלמה⁹ - דהיינו לילה והיום שלאחריו, וי"א שפורשים עונה אחת¹⁰. בכל אלו, כל אחד יברר מנהג עדתו.

2) מהלך הירח

הירח משפיע על הופעת המחזור שעשוי להופיע באותו תאריך עברי¹¹ בכל חודש המייצג את מהלך הירח (כידוע, החודש העברי נקבע ע"פ מהלך הירח). תאריך זה נקרא **וסת החודש**. בווסת החודש פורשים עונה אחת¹².

3) הפרשי זמן שווים

וסתה של האשה עשוי להופיע בהפרשי זמן שווים מתחילת ראייה אחת לתחילת ראייה הבאה¹³. הפרש זמן זה נקרא **וסת הפלגה**. בווסת הפלגה פורשים עונה אחת¹⁴.

יצוין, שיש הנוהגים לפרוש עונה אחת¹⁵ לפני הימים הנ"ל, וכל אדם יברר מנהג עדתו.

* **עונה** פירושה חצי יממה. עונת לילה = משקיעת החמה עד להנף החמה. עונת היום = מהנף החמה עד לשקיעת החמה¹⁶.

מהות הפרישה

בנוסף לאיסור קיום יחסי-אישות בתאריכים הנ"ל ראוי ונכון להחמיר ולפרוש גם מדברים הבאים¹⁷:

- חיבוק ונישוק
- מגע של חיבה
- שינה במיטה אחת

שאר ההרחקות הנוהגות בנידה, כגון: הושטה, אכילה מכלי אחד ושתיית שירי כוס אינן חלות בימים אלו כל זמן שלא ראתה¹⁸.

בדיקה

זמן

בימים הנ"ל חייבת האשה לערוך בדיקה פנימית לראות אם המחזור אמנם החל¹⁹. כיצד? אשה שאין לה וסת קבוע ואין לה שעה קבועה לראות²⁰ בודקת בדיקה פנימית ויסודית בתחילת העונה שחוששת בה ובסופה²¹. יש ממליצים לשים "מוך דחוק", "לאחר בדיקה הראשונה, שימצא כל אותה עונה. יש שכתבו שבמקום "מוך דחוק" אפשר לשים טמפון, או במקרים בהם פעולות אלו יכולות לגרום לסיבוכים עקב כיווץ פנימי אפשר להסתפק בלבישת בגד תחתון לבן המהודק לגוף²².

ביצוע ותוצאות הבדיקה

יש לסובב סביב האצבע בד לבן ונקי ולהכניסו בעומק המירבי באותו מקום ולבדוק היטב בכל הקיפולים והסדקים שבאותו מקום. לאחר מכן לבדוק האם אין סימני דם על הבד²³.

אם מוצאת דם חלים מיד כל איסורי נידה על בני הזוג. אין חשיבות לכמות הדם, אפילו טיפה כל שהיא²⁴ - אוסרת.

אם אינה מוצאת דם, כעבור העונה של **וסת החודש** או **וסת הפלגה**, שאינם קבועים, מותרים יחסים מלאים²⁵. אם אינה מוצאת דם כעבור היממה השלמה (או חצי יממה, כנ"ל) של **עונה בינונית** מותרים יחסים מלאים, רק אחרי שהאשה תומר בפירוש לבעלה שהיא בדקה את עצמה ונמצאה טהורה²⁶.

ובמקרה שלא בדקה?

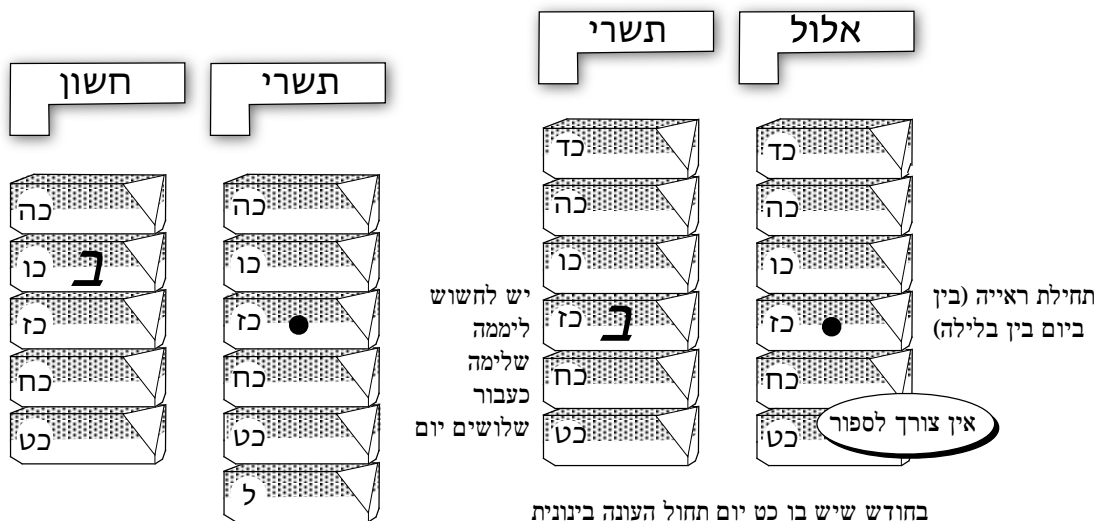
בדיעבד, אם עברה העונה של **וסת החודש** או של **וסת הפלגה**, שאינם קבועים, ולא ראתה סימנים של דם הרי היא מותרת²⁷, ויש שכתבו שמ"מ ראוי שתבדוק לפני שתשמש עם בעלה²⁸.

מה שאין כן **בעונה בינונית** אפילו עברה יממה שלמה ולא ראתה דם, או שעברה העונה של וסת קבוע (למשל וסת הפלגה) ולא ראתה, עדיין אסורים כל יחסים עד שתבדוק ותימצא טהורה²⁹.

יש לציין שחשובי הווסתות האמורים הם מראיית דם-המחזור או מבדיקה פנימית³⁰ שנמצא בה דם, אבל לא ממצאת כתמים³¹ על בגדיה וכיוצא בזה.

- בעמודים הבאים: דוגמאות לחישובי הווסתות לרישום התאריכים.

עונה בינונית

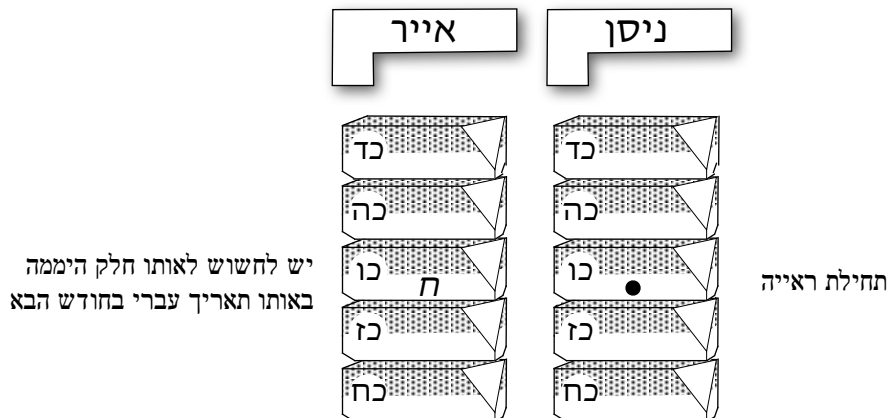

... ואילו בחודש שיש בו ל יום תחול העונה בינונית ביום ב ביממה הקודמת

בחודש שיש בו כט יום תחול העונה בינונית באותו התאריך העברי בחודש הבא...

אפשרות נוספת למציאת עונה בינונית (יום ה-30): ספירת ארבעה שבועות מיום הראייה והוספת יום בשבוע. למשל: ראתה ביום א בחודש הנוחכי - תחל עונה בינונית ביום ב בשבוע כעבור ארבעה שבועות

וסת החודש

וסת הפלגה

אייר

א	10
ב	11
ג	12
ד	13
ה	14
ו	15
ז	16
ח	17
ט	18
י	19
יא	20
יב	
יג	
יד	
טו	
טז	
יז	
יח	
יט	
כ	
כא	
כב	
כג	
כד	
כה	
כו	
כז	
כח	
כט	

בדוגמה זו: ראייה
שניה החלה כעבור
כ' יום מראייה
ראשונה, בעונת
היום. לכן, כעבור
כ' יום תחשוש
לעונת היום.

ניסן

א	
ב	
ג	1
ד	2
ה	3
ו	4
ז	5
ח	6
ט	7
י	8
יא	9
יב	10
יג	11
יד	12
טו	13
טז	14
יז	15
יח	16
יט	17
כ	18
כא	19
כב	20/1
כג	2
כד	3
כה	4
כו	5
כז	6
כח	7
כט	8
ל	9

יש לספור את הימים מראייה
אחת לזו הבאה אחריה, ולציין
באיזו עונה החל המחזור.

ושוב לספור אותם
מספר ימים ולחשוש
לחצי היממה.

כללים נוספים בחישוב וסתות

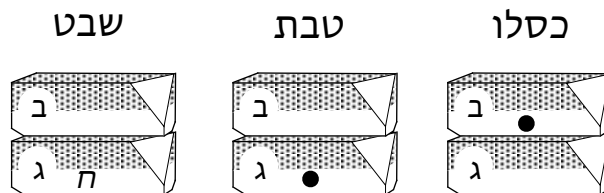
להלן מדובר ביום החודש ווסת הפלגה שאינם קבועים.

עונה בינונית

- ראתה ועדיין לא הגיעה העונה הבינונית ושוב ראתה, מתחילה ספירה חדשה מראייה זו³². למשל, רשמה ב בטבת כעונה בינונית (כתוצאה מראייה ב בכסלו), ושוב ראתה ב-כ כסלו. במקרה זה מתחילה ספירה מחדש מ-כ בכסלו ותרשום כ בטבת כעונה בינונית (כאשר חודש כסלו חסר), ואינה חוששת לב טבת.

וסת החודש

- עברה העונה של וסת החודש ולא ראתה דם אינה חוששת יותר לעונה זו³³.

למשל, ראתה ב-ב כסלו ובטבת לא ראתה עד ג, כלומר עברה את יום ב בנקיון, אזי בחודש שבט אינה חוששת ל-ב אלא ל-ג. יש אומרים שממשיכים לחשוש ל-ב³⁴, וכל אחד יברר מנהג עדתו.

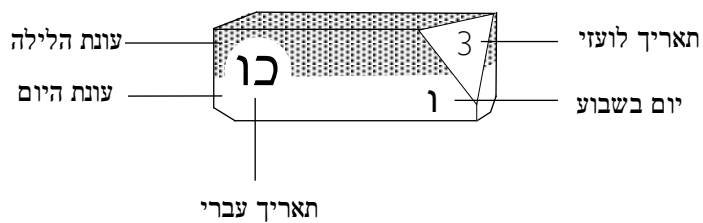
- ראתה פעמים באותו חודש, אזי בחודש הבא חוששת פעמים. למשל, ראתה ב-ב וב-י"ט כסלו, אזי חוששת ל-ב ול-י"ט טבת³⁵.

וסת הפלגה

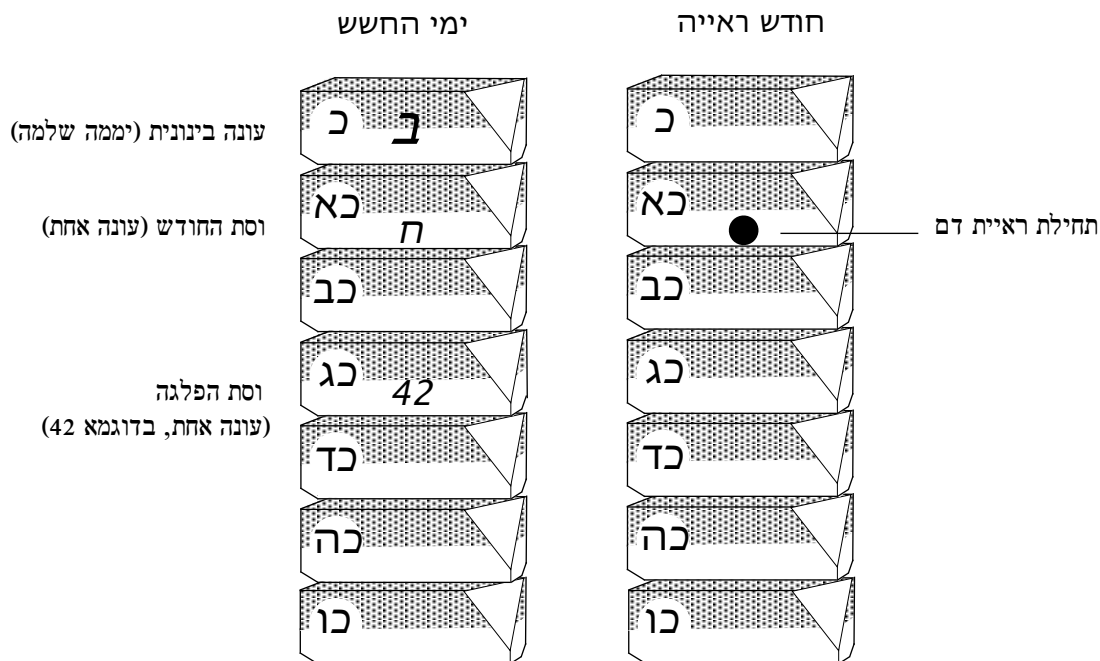
- הפלגה גדולה מבטלת קצרה. לדוגמא: רשמה הפלגה של 27 יום (בין בעונת היום ובין בעונת הלילה), ולא ראתה עד ליום ה-28, בעונת היום. אזי, בחודש הבא חוששת ליום ה-28, בעונת היום (ולא ליום ה-27)³⁶.

* הצגנו את האפשרויות השכיחות. מומלץ להתייעץ עם אדם הבקי בדינים אלו שכן יתכנו אפשרויות נוספות.

מלבן: מרכיב של יום אחד בלוח השנה.
 מבנה זה מכיל את המידע הדרוש כדי לנהל רישום של ימי הראייה והחשש.

הצעה לסימון הנתונים

(מותר להדפיס לשימוש הפרט, ואסור ע"פ הלכה לצלם כמות לצרכי רבים)

מקורות

- 1 עד שתטבול כדין. והוא הדין בכל מצב שנאסרת כגון, טומאה עקב ראיית כתם, בדיקה פנימית שיצא טמאה, טומאת לידה וכדומה.
- 2 כמבואר באריכות ביורה דעה סימן קצ"ה.
- 3 שבועות יח:ב. ש"ך קפ"ד:ה.
- 4 מסגרת השולחן סימן קנ"ה סעיף קל"ב ועוד.
- 5 עיין רש"י על המשנה נדה י"א.
- 6 מחבר קפ"ט א, הגר"ז קפ"ט א, דרכי טהרה ע' סו, שבט הלוי קפ"ט ג ועוד פוסקים.
- 7 הנוהגים ע"פ פסקי הר"מ. אליהו פורשים רק ביום השלושים (ולא שלושים ואחד), דרכי טהרה ע' 66.
- 8 ש"ך קפ"ט ס"ק ל. עיין בטהרת ישראל ס"ק י.
- 9 כו"פ ס"ק טו, שו"ע הגר"ז קפ"ט א, בדי השולחן קפ"ט ז.
- 10 משמע בב"ח, ונחל אשכול סימן לג בסופו. סד"ט סוף ס"ק לא שכתב דאינה חוששת אלא לעונה שראתה, שאם ראתה ביום חוששת ביום, ואם ראתה בלילה חוששת ללילה. עיין שבט הלוי קפ"ט ס"ק ה.
- 11 קפ"ט ב, הגר"ז ס"ק ה.
- 12 מחבר קפ"ד ב.
- 13 מחבר קפ"ט ב, דרכי טהרה ע' סו, שבט הלוי קפ"ט ורוב הפוסקים, דלא כגר"ז.
- 14 מחבר קפ"ד ב ושוע"ר ס"ק ה.
- 15 הנקראת עונת ה"אור זרוע", ש"ך קפ"ד ז. עיין דרכי טהרה ע' נח - ס, שמחמיר כ"אור זרוע" לפני עונה בינונית ווסת קבוע, וכן באשה שלפעמים רואה ביום ולפעמים בלילה.
- 16 שו"ע הגר"ז קפ"ד ז, ח, ט, יא ו-יב.
- 17 מחבר קפ"ד ב. עיין בש"ך קפ"ד ו ובט"ז קפ"ד ג לחילוקי חומרות בכל הנ"ל, ובטקסט לא חילקנו. וכל אדם יברר מנהג עדתו.
- 18 "לפי שהתירה התורה יחוד הנדה ראו חכמים לגזור ולהחמיר בה תוספות פרישות וזהירות בכמה דברים..גאון הצ"צ פסקי דינים קצ"ה א.
- 19 מחבר קפ"ד ט.
- 20 פתחי תשובה קפ"ד:יז.
- 21 דרכי טהרה ע' ס.
- 22 דרכי טהרה כנ"ל.
- 23 פוסקים.
- 24 מחבר ק"צ לג, נד. ש"ך ק"צ עד.
- 25 מחבר קפ"ד ב, ט. דרכי טהרה ע' נח.
- 26 מחבר קפ"ד ד, פוסקים.
- 27 מחבר קפ"ד ט, קפ"ט ד.
- 28 דרכי טהרה ע' 61.
- 29 מחבר קפ"ד ט וקפ"ט ד.
- 30 מחבר ק"צ נ"ד.
- 31 מחבר ק"צ נ"ד.
- 32 סדרי טהרה קפ"ט יג ועוד.
- 33 מחבר קפ"ט ד, עיין שו"ע הגר"ז ס"ק יב.
- 34 פוסקים.
- 35 שו"ע הגר"ז קפ"ט מ"ד.
- 36 מחבר קפ"ט ב, ד. דרכי טהרה ע' ע. ווסת שאינה קבוע נעקר גם בלי בדיקה, ובתנאי שלא הרגישה באותו יום, מחבר קפ"ט ד. פ"ת קפ"ד ס"ק יח, רמב"ן הלכות נדה פרק ח סעיף יט.